

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Pilchowice-Wilcza

Kod krajobrazu: 24-341.15-003

Położenie administracyjne: Gmina Pilchowice, Powiat gliwicki

Katowice, Warszawa

2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Kościół oraz szpital w centrum wsi Pilchowice. Dobrze zachowane zabytki. (fot. Krzysztof Badora)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Pilchowice-Wilcza
ID	451
Kod krajobrazu	24-341.15-003
Typ, podtyp krajobrazu	8c - Miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim
Typ rzeźby terenu*	D - Krajobrazy wzgórzowe
Kod mezoregionu*	341.15
Nazwa mezoregionu*	Płaskowyż Rybnicki
Typ krajobrazu naturalnego*	Nizin; Dolin i Obniżeń
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Peryglacjalne: równinne i faliste; Zalewowych den dolin - akumulacyjne: Równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.3.2.c
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Rybnicki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	16; 45
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria uboga; Acydofilny środkowoeuropejski las dębowy
Kod regionu historyczno-kulturowego*	I.E.8
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Konurbacja katowicka, region przemysłowy
Położenie administracyjne	Gmina Pilchowice, Powiat gliwicki
Powierzchnia (ha)	521,2

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim, obejmujący zwarte układy zabudowy wsi Pilchowice i Wilcza. Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na występowanie sztucznego zbiornika wodnego;
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na nagromadzenie cennych obiektów zabytkowych i dobrze zachowany układ ruralistyczny najstarszych części wsi, a także duży udział obszarów prawnie chronionych (Park Krajobrazowy "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich").

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Krajobraz z dużym udziałem towarzyszącej zabudowie zieleni naturalnej i urządzonej. Miejscami w powiązaniu z obiektami zabytkowymi występują zadrzewienia o charakterze starodrzewi. Cała jednostka położona jest w Parku Krajobrazowym "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich".

Walory kulturowe

Krajobraz o znacznym nasyceniu walorami historyczno-kulturowymi, z obiektami zabytkowymi: kościołami, dworem, plebanią, dworcem i magazynami, pozostałościami linii kolejowej, pałacem i jego otoczeniem. Na szczególną uwagę zasługuje centrum wsi Pilchowice z nagromadzeniem obiektów zabytkowych, a także drewniany kościół pw. Św. Mikołaja w Wilczy.

Fizjonomia krajobrazu

Dominują typowe dla terenów zwartej zabudowy wnętrza krajobrazowe - długie i wąskie związane z osiami kompozycyjnymi i widokowymi wzdłuż ulic. Dominanty kościoła i szpitala w Pilchowicach oraz kościoła w Wilczej wraz z krótkimi osiami widokowymi wzdłuż dróg. Niewielka ilość dominant i subdominant negatywnych. Niewielkie znaczenie ekspozycyjne - panorama Wilczej z niewysoką wieżą drewnianego kościoła - z ciągu widokowego (poza jednostką). Przez obszar przebiegają szlaki turystyczne: czerwony Szlak Husarii Polskiej, zielony Szlak Stulecia Turystyki, niebieski Szlak im. kapitana Jana Kotucza oraz żółty Szlak Okrężny Wokół Gliwic.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Neogotycki zamek we wsi Wilcza (fot. Krzysztof Badora)

ZDJĘCIE NR 2

Drewniany kościół z XVIII w. Wyróżniający się zabytek architektury drewnianej (fot. Krzysztof Badora)

ZDJĘCIE NR 3

Współczesna zabudowa wsi Pilchowice (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 4

Pilchowice – budynek mieszkalny przy ul. Dworcowej o cechach lokalnej architektury (fot. Andrzej Grzybowski)

ZDJĘCIE NR 5

Pilchowice – zabudowa o charakterze małomiasteczkowym w centrum wsi (fot. Andrzej Grzybowski)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

